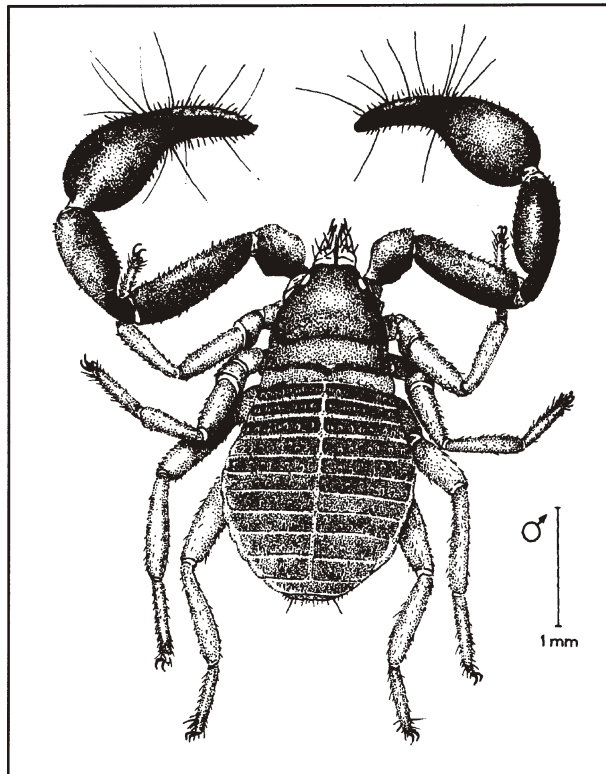

PAVOUK

Zpravodaj Arachnologické sekce České společnosti entomologické
Číslo 5 prosinec 1996

Arachnofauna České republiky

Check-list pavouků České republiky (Buchar a kol. 1995) zahrnuje 774 druhů (v abstraktu je mylně uvedeno jenom 773), z toho jeden se dvěma poddruhy; tedy celkem 775 taxonů.

Omylem z tohoto seznamu vypadl *Leptyphantès tripartitus* Miller & Svatoň, 1978.

Čtyři druhy je třeba ze seznamu na základě nových poznatků vypustit:

Centromerus similis Kulczynski, 1894 (synonymum),
Pardosa agricola (Thorell, 1856) (jediný publikovaný doklad z Moravy, z Mohelna, se opírá o nedospělá stádia!),
Porrhomma moderatum Šilhavý, 1958 (patrně jde o *P. egeria*),
Trichoncus sordidus Simon, 1884 (Miller uvádí jen jednu samičku ze Žiliny).

Nově byl zjištěn výskyt deseti druhů:

Centromerus unidentatus Miller, 1958
Cheiracanthium punctorium (Villers, 1789)
Clubiona juvenis Simon, 1878
Dicymbium brevisetosum Locket, 1962
Diplocephalus protuberans (O. P.-Cambridge, 1875)
Eris nidicolens (Walckenaer, 1802)
Pardosa saltans Töpfer-Hofmann & Helversen, 1990
Pocadicnemis juncea Locket & Millidge, 1953
Theridiosoma gemmosum (L. Koch, 1877)
Uloborus walckenaerius (Latreille, 1806)

O tomto stavu bylo referováno na XVI. Evropském arachnologickém kolokviu v Siedlcích. Na zářijovém semináři byly demonstrovány tři další druhy zjištěné na území České republiky:

Tetragnatha shoshone Levi, 1981
Titanoeca psamophila Wunderlich, 1993
Enoplognatha tecta Keyserling, 1884

Pak byl ještě ve sbírkovém materiálu nalezen druh *Ero cambridgei* Kulczynski, 1911 a pravděpodobně ho z vlhkých stanovišť budeme mít ve sbírce leckdo.

Pavel Bezděčka chytil koncem října u mravenců druhu *Liometopum microcephalum* jednu samičku *Micaria sociabilis* Kulczynski, 1897.

Ke dni 1. 12. 1996 je tedy z území České republiky znám výskyt 787 taxonů pavouků. Na současný stav poznatků dále uvádějí check-list pavouků České republiky tyto změny:

Araneus sturmi (Hahn, 1831) = *Atea sturmi* (Hahn, 1831)
Araneus triguttatus (Fabricius, 1775) = *Atea triguttata* (Fabricius, 1775)
Bolyphantes crucifer (Menge, 1866) = *Lepthyphantes crucifer* (Menge, 1866)
Clubiona dvoraki Miller, 1947 = *Clubiona saxatilis* L. Koch, 1866
Pardosa evelinae Wunderlich, 1984 = *Pardosa saltuaria* (L. Koch, 1870)

JB

XIV. Mezinárodní arachnologický kongres

Americká arachnologická společnost má tu čest vás pozvat na XIV. Mezinárodní arachnologický kongres a 22. výroční schůzi Americké arachnologické společnosti. Kongres se bude konat ve Field Museum v Chicagu (USA) od soboty 27. června do pátku 3. července 1998.

Field Museum leží na pobřeží Michiganského jezera, připomínajícího moře, ve velkém parku poblíž městského centra s jeho světoznámou architekturou, největším krytým akváriem světa (the Shedd Aquarium) a nejstarším americkým planetáriem (Adler Planetarium). Velkou příležitostí k obveselení poskytnou v průběhu kongresového týdne oslavy Dne nezávislosti a festival „Taste of Chicago“, jejichž program bude probíhat přímo před museem. Ubytovat se bude možné v hotelích ve středu města (80–120 \$) či v kolejích Illinois Institut of Technology (20–25 \$). Spojení mezi kolejemi a museem bude zajištěno.

Předběžnou přihlášku na kongres (obsahující pouze vaše jméno a adresu) zašlete na adresu: Petra Sierwald, Insects, THE FIELD MUSEUM, Roosevelt Road at Lake Shore Drive, Chicago, IL 60605, USA.

Výjezdní seminář

Ve dnech 21.–23. února 1997 se bude ve výukovém středisku CHKO a BR Křivoklátsko v Křivoklátě konat výjezdní arachnologický seminář. Pracovní náplní semináře bude prezentace příspěvků, které by měly být publikovány v jubilejním čísle Věstníku České zoologické společnosti. Ve společenské části programu bude vzpomenu to významných životních jubileí několika členů Arachnologické sekce.

Pro naplánování příslušných ubytovacích a stravovacích kapacit je třeba znát předběžně počet účastníků. Přihlašte se do 15. ledna 1997 u V. Růžičky, poté vám budou zaslány definitivní pokyny.

XVI. Evropské arachnologické kolokvium

XVI. Evropské arachnologické kolokvium se konalo počátkem července v Siedlcích v Polsku. Organizátorem kolokvia byl Doc. Marek Żabka, institucionálně zaštila kolokvium Wyższa Szkoła Rolniczo-pedagogiczna.

V programu snad nebyly předášky objevné. Nejpropracovanější byla zoogeografická analýza druhového složení východosibiřských skákavek (D. Logunov), věc, která vždy zaujme, byl přehled nálezů paleozoických pavoučků (J. Dunlop). Tím více však přednášky a hlavně osobní diskuse přinesly drobných tipů a informací pro radost. I Rakušané už chytili *Tetragnatha shoshone*, nezbývalo tedy, než ji u nás nalézt také. J. Wunderlich připustil, že naše krkonošská *Pardosa evelinae* bude přeci jen *P. saltuaria*. A. Dziabaszewski nás upozornil na možné záměny druhů v rodech *Philodromus* a *Walckenaeria*. Ch. Kropf se chtěl podívat na náš exemplář *Comaroma simoni* (a je to unikát s úplně redukovánými PSO). C. Szinetár vyšťoural leccos zpod kůry stromů platanů, např. *Diaea pictilis* a *Hahnia picta*. Polovinu ze čtyřiceti zjištěných druhů dochoval z nedospělců v laboratoři. Poster o pavoucích mokřadů s vachtou třílistou (J. Kupryjanovicz) v severovýchodním cípu Polska přinesl fotografii fantastického křížáka *Larinia jeskovi* Marusik, 1986, jehož výskyt byl dosud znám jen z povodí řeky Amur, z Mongolska a Japonska. Tamtéž byla zjištěna i *Pardosa maisa*. Hodně příspěvků se zabývalo arachnofaunou polí. Pěkné diapozitivy nám představily přírodu a pavouky Galapág a Kapverdských ostrovů (G. Schmidt, R. Platen). Překvapil nás soupis 25 druhů Turkmenistánských solifug (A. Gromov). P. van Helsdingen dodal tip jak vyšťourat z ulomených stébel rákosu *Clubiona juvenis*, a vskutku, na Nesytu tak byla záhy nalezena. Atd.

Ve středu jsme autobusy navštívili Białowiežský prales – prohlédli si minizoo se zubry, zubroněm, vlkem a tarpany.

Celé kolokvium bylo velmi dobře zorganizováno. Dostalo se nám pěkného ubytování, denního večerního programu, vždy bylo co jíst a pít. Při závěrečném banketu bylo konstatováno: „To je stejně srdečná atmosféra jako v Českých Budějovicích.“ Budiž to nám i polským kolegům ke cti.

Arachnologická exkurze 1996

Arachnologická exkurze se konala ve dnech 4.–9. 6. 1996. Ubytování jsme byli v kempu ve Strážnici. Účastníky exkurze byli: M. a P. Antušovi, D. Bartoš, P. Bezděčka, J. Buchar, I. Chvátalová, P. Kasal, L. Klimeš, Z. Majkus, R. Prídavka, V. Růžička, J. a E. Svatoňovi, T. Teskey.

Program celé exkurze byl naprosto dokonale a zatím bezkonkurenčně zorganizován Pavlem Bezděčkou. Pavel připravil pro každého účastníka přehled 33 vybraných lokalit zanesených v přehledné mapě, denně nám zadával úkoly a rozvážel nás na místa sběrů, z exkurze pak uděla zápis se soupisem dnů, sběratelů a lokalit s údaji o jejich statutu, katastrálním území, čtverci kvadrátového mapování...

Plánovitě tak byla prozkoumána nejvýznamnější chráněná území oblasti a byly shromážděny faunistické údaje pro několik dosud neprobádaných kvadrátových polí.

Skvělé organizaci exkurze odpovídají i (byť zatím jen předběžné) výsledky. Hned prvního dne jsme všichni našli *Uloborus walckenaerius*, coby nový druh pro arachnofaunu České republiky. Dalšími novými druhy pro naši arachnofaunu jsou *Clubiona juvenis* a *Titanoeca psamophila*. Cenné jsou i nálezy druhů *Theridiosoma gemmosum*, *Acartauchenius scurrilis*, atd. a to zatím zdaleka ne všechny materiály je vyhodnocen.

Pavlovi patří za organizaci této akce náš veliký dík.

Arachnologické společnosti světa a jejich publikace

(dodatky k přehledu z Pavouka č. 3 podle informací na Internetu, stav k 26. červnu 1996)

Evropa

Groupe D'étude Des Arachnides (GEA) publikuje francouzsky psaný časopis *Arachnides*. Kontakt: Gerard Dupre, BP 21, 94191, Villeneuve St Georges cedex, France.

Latrodectia publikuje od roku 1991 články v němčině. Kontakt: Dirk Weickmann, Holzgasse 49, 91781 Weissenburg, Germany.

Société D'arachnologie De Nancy. Kontakt: B. P. 239, 54506 Vandoeuvre-Les-Nancy, France.

Spined (Spinnen Nederland) vydává nepravidelný zpravodaj (Nieuwsbrief). Kontakt: Dr. P. J. van Helsdingen, Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Raamsteeg 2, 2311 PL Leiden, Nederland.

Tarantula Club Nederland, společnost amatérských arachnologů věnujících se chovu sklípkanů. Od roku 1987 vydává zpravodaj. Kontakt: Mr. Rob. J. Dumont, Tarantula Club Nederland, Waddenstraat 217, 2036 Le, Haarlem, Nederland.

The Field Studies Council. Tato organizace vede řadu kursů, z nichž se některé týkají pavouků. Kontakt: Field Studies Council, Central Services, Preston Montfort, Shrewsbury, Shropshire, SY4 1HW, United Kingdom.

The Scottish Field Studies Association vyvíjí podobné aktivity. Kontakt: Scottish Field Studies Association, Pinewoods, 10 Stormont Place, Scone, Perth PH2 6SR, United Kingdom, nebo Kindrogan Field Centre, Enochdhu, Blairgowrie, Perthshire, PH10 7PG, United, Kingdom.

The Spider Recording Scheme je organizace založená v roce 1987 Britskou arachnologickou společností pro sestavení atlasu rozšíření pavouků ve Velké Británii v kvadrátové síti 10x10 km. Kontakt: D. R. Nellist, 198A Park Street Lane, Park Street, St. Albans, Hertfordshire, AL2 2AQ, United, Kingdom.

Asie

Euroasian Arachnological Society byla založena v roce 1984. Organizuje jednou za čtyři roky symposia pro arachnology ze zemí bývalého SSSR. Kontakt: Dr. K. Mikhailov, Zoological Museum, Moscow State University, Herzen street 6, 103009 Moscow K-9, Russia. E-mail: kmk@gpntb.msk.su.

Entomologia Sinica je anglicky psaný časopis publikující i arachnologické práce. Vychází od roku 1994. Kontakt: prof. Junde Qin, Entomologia Sinica, 19 Zhonggyancun Road, Haidian, Beijing 100080, People's Republic of China.

Afrika

Cape Spider Group, sekce **Spider Club of Southern Africa**, byla založena v roce 1993. Kontakt: Norman Larsen, The Cape Spider Club, c/o P.O. Box 27021, Hout Bay 7872, Republic of South Africa.

Serket, bulletin vycházející od r. 1987, obsahuje anglicky psané články o arachnofauně Středního Východu, hlavně Egypta. Vychází dvakrát ročně. Kontakt: Mr. Hisham K. El-Hennawy, 41, El-Manteqa El-Rabia Street, Heliopolis, Cairo 11341, Egypt.

Austrálie

Rockhampton Arachnological Society vydává vlastní časopis čtyřikrát ročně. Kontakt: Doug Wallace, 50 Naughton Street, Wandal, Rockhampton, Queensland 4700, Australia.

Severní Amerika

Central California Arachnid Society je součástí **American Tarantula Society**. Vydává čtvrtletní zpravodaj. Většina členů se zabývá chovem štírů a sklípkanů. Kontakt: Mr. Jay Milles, 4082 N. Benedict #104, Fresno, California 93722-4559, U.S.A. Telephone, 1-209-225-4711. E-mail: Mr. Curtis Sisk Nsectmn@aol.com, Ms. Carol H. DeVine carol_devine@csufresno.edu.

Great Lakes Arachnological Society (GLAS), společnost založená v roce 1987. Kontakt: Mr. Steve Skinner, 5200 Neff, Detroit, Michigan 48224, U.S.A.

The National Arachnid Society. Společnost existující od roku 1970/1971, založená pro děti a učitele. Ročním „poplatkem“ je minimálně šest správně konzervovaných jedinců s údaji o lokalitě.

Jižní Amerika

Aracnologia a *Aracnologia-suplemento* publikuje články ve španělštině, portugalštině, francouzštině nebo angličtině. Kontakt: Dr. Roberto M. Capocasale, Instituto de Investigaciones Biologicas, División Zoología Experimental Av. Italia 3318, Montevideo, Uruguay.

Papo De Aranha – Boletim Informativo Dos Aracnolosos Do Brasil je časopis založený v roce 1995. Kontakt: Dr. Ricardo Pinto-da-Rocha, Museu de Zoologia da USP, Caixa Postal 7172, São Paulo, SP, 01064-970. E-mail: ricrocha@usp.br.

Sociedad Colombiana De Aracnologia (SCA). Společnost založená v roce 1991. Kontakt: Eduardo Florez D., President SCA, Museo de Ciencias Naturales de Cali, INCIVA, A. A. 5660, Cali, Colombia.

LK

Britská arachnologická společnost

Smyslem práce Britské arachnologické společnosti (British Arachnological Society) je rozvíjení arachnologického výzkumu ve Velké Británii i v celém světě. Členství ve společnosti je otevřeno pro všechny zájemce o arachnologii. Členská základna čítá okolo 630 arachnologů z celého světa, amatérů i profesionálů. Členové společnosti se zúčastňují determinačních kursů, terénních exkurzí, přednášek i neformálních lokálních setkání. Členům sídlícím ve Velké Británii je k dispozici odborná knihovna čítající okolo 6 000 separátů odborných prací a knih. Odborný časopis Bulletin of the British Arachnological Society vychází třikrát ročně a je automaticky zasílán členům společnosti. Časopis publikuje vědecké práce z taxonomie, etologie, bionomie, morfologie, histologie, fyziologie, ekologie a fenologie pavoukocvů. Newsletter of the British Arachnological Society je zasílán spolu s Bulletinem a slouží jako fórum pro výměnu informací o všech arachnologických otázkách. Obsahuje krátké články, údaje o rozšíření britských druhů, metodologické práce, recenze knih, upozornění na blížící se akce a zprávy o akcích. Členský příspěvek činí pro zámořské zájemce 18 £. Přihlášky jsou k dispozici u pokladníka společnosti: S. H. Hexter, BAS Membership Treasurer, 71 Havant Road, London, E17 3JE, United Kingdom.

Britská arachnologická společnost organizuje ve dnech 14.–17. července 1997 Evropské arachnologické kolokvium v Exeteru.

Arachnologische Gesellschaft

Ve dnech 11.–13. 10. 1996 proběhlo v Adelsheimu setkání německy mluvících arachnologů. Hlavním bodem jednání posledního dne byla zakládající schůze nové oficiální organizace arachnologů s názvem Arachnologische Gesellschaft. Sídlem společnosti je Bayreuth. Dosavadní lokální sdružení (NORAA, NOVARA, SARA) si zřejmě ponechají lokální působnost. Do volby oficiálního předsednictva byli vedením společnosti pověřeni A. Hänggi, T. Blick a B. Baehr. Publikací společnosti jsou Arachnologische Mitteilungen. Tento časopis (a k němu přikládané informace) bude nadále od roku 1997 rozesílán pouze členům společnosti. Předpokládána výše příspěvku činí 20 DM.

Přihlásit se můžete na adrese: Arachnologische Gesellschaft, z. Hd. Stefan Litsche, Alee der Kosmonauten 165, D-12676 Berlin.

Technika

Někdy činí potíže natočit prohlížený exemplář pavouka v lihu pod mikroskopem tak, abychom mohli v klidu prohlédnout příslušné struktury. V těch případech opíráme pavouka o druhé pavouky, nebo o pár vláken vaty. Kdysi jsme v Neuchâtelu viděli techniku, kterou popisuje B. Cutler (Newsl. Br. Arachnol. Soc., 1974, No. 9, p. 12). Pro tuto potřebu lze použít drobné skleněné kuličky, které se používají jako náplň do chromatografických kolon. Stejně dobře ale lze použít zrnka prosátého a proplaveného písku. Pěkný je bílý křemenný písek používaný ve vodárnách či pro sklářskou výrobu, ale stejnou službu prokáže i docela obyčejný hnědý písek, mezi jehož zrnka pavouka lehce zaboříme.

Semináře

13. 27. 1. 1996 Dojmy arachnologa z cesty po Malých Antilách (A. Kůrka)
14. (LXII) 1. 3. 1996 Pavouci vidění videokamerou (F. Kovařík)
15. (LXIII) 12. 4. 1996 Nové poznatky o snovací činnosti pavouků (J. Hajer)
O návštěvě kanadských arachnologických pracovišť (P. Kasal)
16. (LXIV) 27. 9. 1996 Ověření nové metody sběru pavouků v Čechách (L. Nevořalová, J. Štropová)
Informace z Arachnologického kolokvia v Siedlcích (J. Buchar, P. Kasal, V. Růžička)
17. (LXV) 1. 11. 1996 Utváření hřebínkových chlupů na IV. páru noh u čeledi Theridiidae a jeho vztah k fylogenezi (P. Kasal)
Pavouci soliterních smrčků šumavských rašelinišť (V. Růžička)
18. (LXVI) 6. 12. 1996 Úvaha o možných (dusud neprokázaných) druzích pavouků na území České republiky (J. Buchar)
Demonstrace vzácných nebo nově nalezených druhů pro území České republiky

Mezinárodní arachnologické kongresy

První arachnologický kongres byl zorganizován z iniciativy Dr. H. Wiehle v Bonnu v roce 1960. Většinu účastníků tohoto kongresu tvořili němečtí arachnologové. Ihned v následujícím roce však byl mezinárodní charakter setkání podpořen organizací dalšího kongresu francouzskými arachnology. Dr. O. Kraus a Dr. M. Vachon se zasadili o organizaci dalšího kongresu ve Fankfurtu, kde bylo založeno Centrum arachnologické dokumentace CIDA. Tato organizace již převzala záštitu nad pařížským kongresem, organizovaným opět Dr. O. Krausem a Dr. M. Vachonem, který se stal prvním skutečně mezinárodním arachnologickým kongresem. První setkání arachnologů a jejich další vývoj dokumentují část historie vývoje vědy po druhé světové válce.

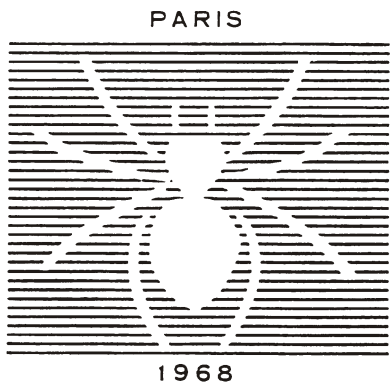
International Congresses of Arachnology

1st Meeting of European Arachnologists
1960, Bonn, Germany
Dr. Hermann Wiehle

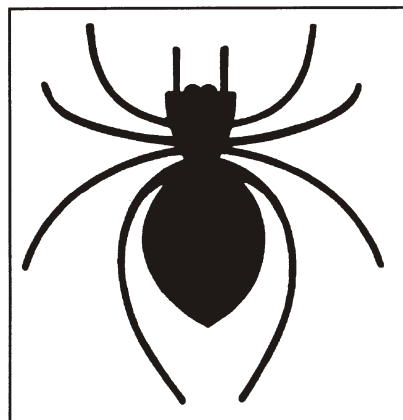

3rd Congress of European Arachnologists
1965, Frankfurt am Main, Germany
Dr. Otto Kraus
A male of a lycosid spider in a courtship position

2nd Meeting of European Arachnologists
1961, Saarbrücken, Germany
Dr. Otto Kraus

4th European International Congress
of Arachnology
1968, Paris, France
Prof. Dr. Max Vachon
A salticid

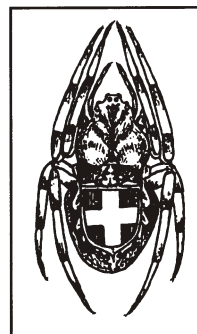

5th International Congress of Arachnology
1971, Brno, Czechoslovakia
MUDr. Vladimír Šilhavý
A salticid

7th International Congress of Arachnology
1977, Exeter, England
Dr. A. Frank Millidge

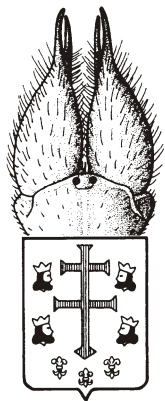
6th International Congress of Arachnology
1974, Amsterdam, The Netherlands
Prof. Dr. L. Vlijm
Emblem of Amsterdam with a scorpion and a spider

8th International Congress of Arachnology
1980, Vienna Austria
Univ.-Prof. Dr. Friedrich Schaller
Univ.-Prof. Dr. Harald Nemenz
Araneus with emblem of Vienna

9th International Congress of Arachnology
1983, Panama, Panama
Dr. Michael H. Robinson
Argiope savignyi Levi, 1968 in its normal cruciform resting position over Central America with the Panama Canal

10th International Congress of Arachnology
1986, Jaca, Spain
Dra. Dña. María Rambla de San Miguel
Emblem of Jaca with prosoma of the
solpugid *Gluvia dorsalis* (Latreille, 1817)

12th International congress of Arachnology
1992, Brisbane, Australia
Dr. Robert J. Raven
Common spider *Eriophora* in its web.
Australia is a disruption in the web, the
spider hangs from the web at the
location of Brisbane

11th International Congress of
Arachnology
1989, Turku, Finland
Dr. Pekka T. Lehtinen
Dr. Seppo Koponen
Ozyptila gertschi Kurata, 1944 hugging
the world. This American species was
recorded from Europe for the first time
in Finland

13th International Congress of
Arachnology
1995, Geneva, Switzerland
Prof. Dr. Volker Mahner
Lamprochernes nodosus (Schrank, 1803)

Nová literatura

- Eberhard W. G., Lubin Y. D. & Robinson B. C. 1986: Proceedings of the Ninth International Congress of Arachnology, Panama 1983. Smithsonian Institution Press, Washington D. C., 333 p.
- Harvey M. S. 1990: Catalogue of the Pseudoscorpionida. Manchester University Press, Manchester and New York, 726 pp.
- British Arachnological Society, The Secretary's Newsletter. Komplet čísel 1-76.
- Hammen L. van der 1989: An introduction to comparative arachnology. SPB Academic Publishing bv, The Hague.
- Mahnert V. (ed.) 1996: Proceedings of the XIIIth International Congress of Arachnology. Revue suisse de Zoologie, vol. hors série I (pp. 1-368), II (pp. 369-722).

Členská základna

Pavel Bezděčka	○	t.z. (0632) 52 34 75
Pavel Kasal Doc. MUDr. CSc.	A	t.z. (02) 24 43 58 70 fax (02) 24 43 58 71
Leoš Klimeš RNDr. CSc.	○	e-mail klimes@butbn.cas.cz
Antonín Roušar Mgr.	○	V přírodě 4230 430 01 Chomutov

Pavouk. Zpravodaj Arachnologické sekce České společnosti entomologické. Číslo 5.
Vydává: Arachnologická sekce České společnosti entomologické.
Odpovědný redaktor: RNDr. Vlastimil Růžička, CSc.
Adresa redakce: Entomologický ústav AV ČR, Branišovská 31, 370 05 České Budějovice.
Zpracováno editorem WordPerfect, vtištěno písmem Garamond.
Titulní strana: *Rexwithius girardi* Heurtault, 1994 z termitišť v Africe.
Vychází nepravidelně. Toto číslo vychází v prosinci 1996.